

Радоња Вешовић

НЕПОМЕНИК

Само што си их пријатељски упозорио
да припазе на ријечи са Москвом: „Не разговара се
са друговима тако. Е кад се ријеч
откине с узде, не знаш на какво зло то може да обрне!“
Чим си то рекао, с тобом је било готово: у непоменике
у натамнике, у отпаднике, у издвојенике
величанственог оног „Мртвообркила“ кремаљског смјеста
су те гурнули. У кулу оглоданих костура и кондора
између зидова с електронским ушима, с Удбиним стражама
с Маријом Зелић у соби до твоје. Уз легитимисање свакога
ко скрене ка твојој улазу. На седамнаест година нијемости
пјесничке. Са свих библиотечких полица
преко ноћи књиге да ти нестану. Најближи твоји од тебе
главу да окрећу ка од губава, струњени стравом од својих
стравом што својту отуђи, а туђинце посвоји. И братскијем
Вешовијем мукама голооточким опроваше да те „врате“
на свој пут. Све пањкаче твоје с ланаца пустише да се
до промуклости на тебе изцавре. Да за њих не буде нигдје
„пардона“: ни код банке, ни за стан, ни на царини.
Све што су могли да смисле чинили су, и свим што су чинили
само су ти клесали лик.

Ђесаров миљениче све дотле, и ти стече свој Томе
на мору можда црњем од Овидијевога. Изгнан си из раја
дедињских вила и вртова — у сустанарство штрецаво
у Цвијићеву присојну. Па кад ти летње сунце
мозак усвитли, чини ти се да си под стаклом мансарде
у Главњачи. Слушаш Вујковићева обећања: „Уништићу те,
руком
да те не такнем! Доста је да те са твојим кавернама ту оставим

још неку недељу!..." Али он ипак није могао толико живот да ти очемера, како су то своји умјели. Значи, вратила се Главњача!! Све је повратно! Чему онда рађање, ако се ништа не помиче? И Вујковић је враћен: својим бившим хапшеницима министрима садашњим — полаже рачуне. Одаје оне које је био „обавезао“, а они се у међувремену високо винули. Једначина се само заплиће, са све више непознатих у круг. Руко господња, какви ће то компјутери разријешити?

Оно што се још није разбистрило у нама, и ко зна да ли ће ти си знао на почетку: да су они способни заклете своје непријатеље, и из гробља извађене, да усавезе само да би раскид са друговима, онај, одржали до краја. Како си их само осјетио. И прорекао! Тачношћу зупчаника времена у ријечи и чину. По строгој мјери антике о неминовној трагичности љепоте, што је цијена вајкадашња напретка свијета у истини, савлађивање отпора и препрека духу времена.

Сваки стих твој, зато, нека се позлати и позлаћен усијече у мермер, стих-бич којим си пузавост шибао нашу. Нека су јој модрице те, и „фаше“, жиг пред цариницима вјечности:

никад више иста страпугица да нас не скрене триком пређашњим. И за девет живота дуг си одужио само што си прстом указао на владавину лажи. Открио си непријатеља — посљедњега, дволичење, с којим се обрачун завршни још не види, нити се игдје наслућује! И ко да ти позавиди на таквој видовитости: да ће цигло једна „овца“, одбјегла из „тора“ Стаљиновога својим упорним блејањем у „тор“ Запада да преваби и премами толика стада Гаља и Барђока с Истока?

И ко ту сад коме може да каже отишао се непоражен?

Све што су знали да смисле, пробали су и све што су учинили само су те потврђивали. Постигли су немогуће, незамисливо: поновили су превару Исусова страдања у нашим жртвама. Да се и на нашем хљебу и вину причесте Јуде ревносне и уфшиштала поука: најтеже је остати међу својима — свој. И да се без себе без пунаног себе, нема чиме ни здравица подићи. Зато је твоје ћутање за домовину губитак, а њихови говори погибија истине у ријечи, у клици. И пепео — у очи: да се што касније сагледа предаја побједе

потписане давно и потајно... Гле, пресуда
теби изречена, стиже твоје судије: у непомену срамотном
чекају суђења и пресуде.

Побиједио си, зар то не видиш?
Сви знају, ко су Геневе црвене
а ко клеветничка — тровачка, издаја: не крију се копља у
врећи.

Побиједили смо опет истом одробијаном и премлаћеном
истином.

А нигдје уста уста око тебе да је покликом огласе
нигдје руку да јој барјак прихвате и развију
и побију на вис од Сабора новог, васељенског.
Побиједио си, зар не видиш: покајници ти
руци светачкој прилазе, сузним је пољупцима
балаве. Књиге ти у заточеништву зачете, објављују
готово рафално, али — за археологију...
Памти ли се ишта жалосније
од побједе-непоменице? Тек изронила
и ухватила жудно први дах, а камење о грлу јој везано
руком целата, врати је на дно.

И коме ако не теби да се каже
отишао си непоражен?

Сјајни негаторе својих негатора
како си их мајсторски начињао, распредао, кидао!
Да л' ће ико то тако умјети да понови и настави?
Висином својом си их одређивао. И само пуштао
низбрдица њихова да их растрчава
и дроби. Сам билег коначности њихове
да их расточи и распе. Низ вјетрове и точила
сами да се стрмоглављују и сугурају
и сургунају у непут свој, у неум, у наум таме
у неживот. Куд су се сви њима слични
давно обестрагали!

Злочин превареног живота
планине узалућних жртава
ване пресуду праведну:
споменик да јесу
али споменик — за запљувавање
свим будућим нашим опамећењима
ако икад дође до тога...

